

**Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Katowicach**

Katowice, dnia 2 września 2011 r.

**Pan
Tomasz Sadłoń
Wójt
Gminy Psary**

LKA-4101-16-02/2011/P/11/002

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli¹, zwanej dalej „ustawą o NIK”, Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Katowicach przeprowadziła kontrolę w Urzędzie Gminy Psary (zwanym dalej „Urzędem”) w zakresie pozyskiwania przez Gminę Psary środków Unii Europejskiej w latach 2007-2011 (I półrocze).

W związku z kontrolą, której wyniki przedstawione zostały w protokole kontroli, podpisanym w dniu 26 sierpnia 2011 r., Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 60 ustawy o NIK, przekazuje Panu Wójtowi niniejsze wystąpienie pokontrolne.

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie, pomimo stwierdzonej nieprawidłowości, realizację przez Gminę zadań w zakresie spraw objętych kontrolą.

Powyższą ocenę uzasadniają następujące oceny cząstkowe i ustalenia kontroli:

1. W Gminie zidentyfikowano potrzeby w zakresie realizacji inwestycji, które ujęto w następujących dokumentach: Plany Odnowy Wsi (na lata 2008-2017), Program Ochrony Środowiska na lata 2004-2015, Lokalny Program Rewitalizacji na lata 2009-2016, Plan Rozwoju Lokalnego na lata 2005-2015, Strategia Rozwoju Gminy na lata 2007-2013 oraz Wieloletnia Prognoza Finansowa Gminy na lata 2011-2023, w której jednym z planowanych źródeł sfinansowania zadań określonych w ww. dokumentach były środki unijne.

NIK zwraca uwagę, że z zaplanowanych (do realizacji w latach 2007-2011) 25 zadań², Gmina aplikowała o środki unijne jedynie na realizację 8 zadań, co stanowiło

¹ Dz. U. z 2007 r. Nr 231, poz. 1701, ze zm.

² gdzie jako jedno ze źródeł sfinansowania planowano środki unijne.

32% planu. Były Wójt Gminy – Marian Koziół wyjaśnił, że przyczyną tego było ujęcie w planach również takich zadań, których realizacja, w momencie tworzenia planów, była mało prawdopodobna oraz ograniczenia wynikające z gminnego budżetu. Jednocześnie należy podkreślić, że do końca I półrocza 2011 r. Gmina złożyła 8 wniosków o dofinansowanie zadań, zaplanowanych do realizacji na lata po 2011 roku, które stanowiły 19% z 42 zaplanowanych zadań na lata 2012-2017.

2. NIK ocenia pozytywnie aktywność Urzędu w pozyskiwaniu środków pochodzących z funduszy europejskich.

Pomimo barier, na jakie napotkał Urząd w toku aplikowania o środki unijne w okresie objętym kontrolą, złożono 35 wniosków o dofinansowanie, z czego 23 wnioski oceniono pozytywnie (65,7%), z których 18 uzyskało dofinansowanie, a 5 umieszczono na listach rezerwowych). Natomiast 11 wniosków (31,4%) oceniono negatywnie, a 1 (2,9%) był w trakcie oceny. Wójt Gminy w wyjaśnieniach, jako utrudnienia, wskazał: brak wystarczających środków na sfinansowanie wkładu własnego, niewystarczającą alokację środków na wsparcie budowy infrastruktury technicznej, nieodpowiednie przyporządkowanie środków pomocowych do poszczególnych kryteriów w ramach RPO WSL, wysoki koszt przygotowania dokumentów, takich jak studium wykonalności i dokumentacji technicznej, wymaganych na etapie składania wniosku o dofinansowanie, wysoki poziom biurokracji oraz skomplikowanie i złożoność procedur aplikacyjnych.

Na podkreślenie zasługuje fakt, że w przypadku nieuzyskania dofinansowania ze środków unijnych, Gmina ponownie składała wnioski o dofinansowanie, równocześnie poszukując innych źródeł sfinansowania inwestycji, co miało miejsce w przypadku 3 z 6 zadań³, na które Gmina nie uzyskała dofinansowania, a środki pozyskano w bankach komercyjnych (kredyty) oraz w WFOŚiGW (pożyczki i dotacje). Ponadto, Gmina w sytuacji nieotrzymania dofinansowania nie rezygnowała z realizacji zadań, o czym świadczy fakt, że z 6 zadań o charakterze inwestycyjnym, na które Urząd nie uzyskał dofinansowania 4 zrealizowano⁴, a 2 były w trakcie realizacji⁵.

³ (1) remont i modernizacja budynku GOK w Sarnowie, (2) termomodernizacja wraz z wymianą źródła ciepła w Przedszkolu Publicznym w Strzyżowicach, (3) termomodernizacja budynku GCM w Psarach.

⁴ (1) remont i modernizacja budynku GOK w Sarnowie, (2) termomodernizacja wraz z wymianą źródła ciepła w Przedszkolu Publicznym w Strzyżowicach, (3) budowa mostu drogowego w ciągu drogi Dąbie-Chrobakowe, (4) termomodernizacja budynku GCM w Psarach.

⁵ (1) przebudowa remizo-swietlicy w OSP Strzyżowicach, (2) rewitalizacja zdegradowanych terenów przy ul. Szkolnej w Psarach (...).

NIK nie wnosi uwag do aktywności Urzędu w zakresie pozyskiwania wiedzy na temat możliwości uzyskania dofinansowania planowanych zadań ze środków unijnych – korzystano m.in. z portali internetowych, poświęconych funduszom unijnym, broszur informacyjnych i biuletynów. Urząd podejmował również działania w celu przygotowania kadr do aplikowania o środki unijne, polegające na podnoszeniu kwalifikacji pracowników zajmujących się pozyskiwaniem środków unijnych, poprzez udział w szkoleniach, warsztatach i konferencjach o tematyce związanej z pozyskiwaniem środków unijnych.

NIK zwraca uwagę, że spośród 11 wniosków ocenionych negatywnie, w przypadku 4 negatywna ocena wynikała z nierzetelnego ich przygotowania przez pracowników Urzędu⁶, co jak wyjaśniono wynikało z częstych zmian w dokumentach programowych RPO, nawału pracy i zmian w kosztorysie inwestorskim. Jednocześnie należy podkreślić, że z 16 wniosków, które nie uzyskały dofinansowania, Urząd w przypadku 4 skorzystał z przysługujących środków odwoławczych, co stanowiło 25%. Powyższe, jak wyjaśnił Wójt Gminy, wynikało m.in. z faktu ponownego aplikowania o środki unijne na odrzucone wnioski oraz z przeświadczenia o nieskuteczności składanych protestów i odwołań.

3. NIK ocenia pozytywnie realizację przez Urząd projektów współfinansowanych ze środków unijnych bez konieczności zaciągania przez Gminę zobowiązań, powodujących przekroczenie limitów zadłużenia, określonych w art. 170 ustawy z dnia 30 czerwca 2005 r. o finansach publicznych⁷ (kwota zadłużenia Gminy do wykonanych dochodów w I półroczu 2011 r. wyniosła 32,3%).

Jednocześnie NIK ocenia negatywnie regulowanie zadłużenia z tytułu kredytów na zadania inwestycyjne po terminie wynikającym z umowy. Jak ustalono na próbie 4⁸ z 10 kredytów zaciągniętych przez Gminę, w okresie objętym kontrolą, opóźnienia w zapłacie rat kredytowych wystąpiły w latach 2009-2011 (I połowa) i wynosiły od 2 do 11 dni. Łączna kwota rat zapłacona po terminie wyniosła 1 196 666,91 zł, a zapłacone przez Gminę Psary z tego tytułu odsetki karne wyniosły 5 148,68 zł. Stanowiło to naruszenie art. 44 ust. 3 pkt 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych⁹ (przed 1 stycznia 2010 r. - art. 35 ust. 3 pkt 3 ustawy z dnia 30 czerwca 2005 r.

⁶ „Przebudowa remizo-świetlicy OSP w Strzyżowicach”, „Akademia umiejętności (...)”, „Remont i termomodernizacja GCM”i „Termomodernizacja (...) Przedszkola Publicznego w Strzyżowicach”, natomiast w przypadku wniosku „Mali odkrywcy (...)” negatywna ocena wynikała z nierzetelnego przygotowania wniosku przez pracownika przedszkola podległego Urzędowi Gminy w Psarach.

⁷ Dz. U. Nr 249, poz. 2104, ze zm.

⁸ o łącznej wartości spłaconego w okresie objętym kontrolą kapitału w wysokości 1.776.666,84 zł.

⁹ Dz. U. Nr 157, poz. 1240, ze zm.

o finansach publicznych). Odpowiedzialność za powyższe ponosi Skarbnik Gminy, której powierzono¹⁰ obowiązki w zakresie gospodarki finansowej, rachunkowości oraz wykonywanie dyspozycji środkami pieniężnymi. Pani Skarbnik wyjaśniła, że opóźnienia w spłatach rat kredytów wynikały z braku środków finansowych na rachunku bieżącym, co było skutkiem niższych wpływów ze sprzedaży mienia gminnego, niż zakładano w planie dochodów budżetu Gminy oraz niższego niż planowano wpływu środków z podatku dochodowego od osób fizycznych. Powyższe, w ocenie NIK, świadczy o niewystarczającym nadzorze ze strony obecnego i poprzedniego Wójta Gminy nad gospodarką finansową Gminy.

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi, Najwyższa Izba Kontroli wnosi o:

- ***zapewnienie terminowego regulowania przez Gminę zobowiązań z tytułu kredytów.***

Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Katowicach, na podstawie art. 62 ust. 1 ustawy o NIK, oczekuje przedstawienia przez Pana Wójta, w terminie 15 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, informacji o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosku bądź o działaniach podjętych w celu realizacji wniosku lub przyczyn niepodjęcia takich działań.

Zgodnie z treścią art. 61 ust. 1 ustawy o NIK, w terminie 7 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, przysługuje Panu prawo zgłoszenia na piśmie do Dyrektora Najwyższej Izby Kontroli Delegatury w Katowicach umotywowanych zastrzeżeń w sprawie ocen, uwag i wniosku, zawartych w tym wystąpieniu.

W razie zgłoszenia zastrzeżeń, zgodnie z art.62 ust. 2 ustawy o NIK, termin nadesłania informacji, o którym wyżej mowa, liczy się od dnia otrzymania ostatecznej uchwały właściwej komisji NIK.

¹⁰ w dniu 12 września 2006 r. w drodze upoważnienia.